

ЗНАЧАЈ ЕМОЦИОНАЛНОГ РАЗВОЈА НА ОСТАЛЕ АСПЕКТЕ РАЗВОЈА И НА ШКОЛСКИ УСПЕХ

Радица Благојевић Радовановић

Развој се може посматрати као:

- Физички

- Емоционални

- Психички

- Социјални

- Развој је једна целина и тешко се посматра засебно.
- Позната је подела на *физички и психички* (душевни, емоционални), међу којима има сличности и разлике.
- Сличности се појављују на биохемијском и неуролошком нивоу(лекови, алкохол).

- С друге стране, узрок емоционалног бола и тешкоћа није физичке, већ **социјалне природе**. Ту не пати тело него душа. Јединка осећа емоционални бол када доживи физичко или психолошко раздвајање од блиских.
- Најважнији фактор *људског психолошког развоја* јесте правилна емоционална интеракција између родитеља и детета. Живот сваке особе темељи се на овом раном емоционалном искуству.
- **Психогени поремећаји настају по правилу, на подлози лошег емоционалног односа родитељ-дете**

- **Живот у породици је прва наша школа емоционалног образовања која се наставља у детињству.** Јако је битно да се дете осећа сигурним у свом окружењу и да увек може да се ослони на најближе.

Емоционално образовање се не преноси само речима или одређеним поступцима према детету,

- него и **начинима којима им помажемо да савладају сопствена осећања .**

- ***Неки*** родитељи и наставници су даровити учитељи, други погубно одмажу.
- Проучавања су показала да **небрига може да буде погубнија од директног малтретирања.**
- Стотине студије доказују да **начин на који родитељи и наставници васпитавају децу:**
 - **строгом дисциплином, саосећањем и разумевањем или недостатком топлине – има значајне и дуготрајне последице на дететов емоционални живот.**

• Постоје 3 најуобичајнија и емоционално погрешна става родитеља и наставника:

1. *Потпуно занемаривање осећања.* Они дечја узнемирења тумаче као безначајна и оптерећујућа.

2. *Сувиш попустљиви.* Они примећују дететова осећања али су мишљења да је свако преживљавање емоционалне кризе корисно.

3. *Презриви који не поштују дечија осећања.* Који урлају на дете: „Немој случајно да ми дговараш”

- **Успех у школи зависи**, у великој мери од емоционалних вештина које се стичу пре поласка у школу.
- Успех у школи **не зависи** од количине дететовог знања или прерано наученог читања, **већ од емоционалних и социјалних компоненти. То су:**
- 7 кључних елемената и сви се односе на емоционалну интелигенцију:
 - 1.Самопоуздање
 - 2.Радозналост
 - 3.Усредсређеност
 - 4.Самоконтрола
 - 5.Друштвеност
 - 6.Способност комуникације
 7. Сарадња

- Јако је значајан још једна област мозга **АМИГДАЛА** (код бебе у потпуности развијена, делује инстинктивно а не логички)
- одговорна за емоционално деловање и за емоционалну интелигенцију (међусобно дејство амигдале и неокортекса-доноси одлуке).
- Ако се она отклони (у случају болести) – немогућност одмеравања емоционалне важности догађаја
„афективно слепило”.
- Емоционални ум
радар за **опасност**.

- **АМИГДАЛА** представља складиште емоционалних утисака и сећања о којима свесни део ништа не зна.
- Наше емоције поседују засебан ум који може да размишља у независности од рационалног ума.
- **Мозак има два система памћења:**
 - један за уобичајене догађаје и
 - други за оне који су емотивно условљени.
- IQ и емоционална интелигенција нису супростављене већ засебне способности

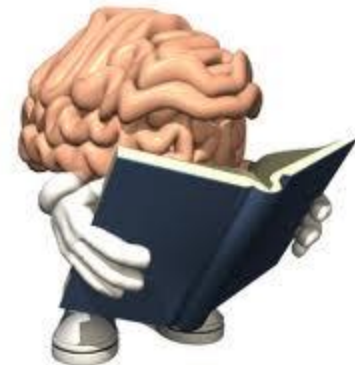
- Код сваког од нас испреплетане су емоционална интелигенција са IQ-ом, али *су ретки људи* са високом IQ-ом а ниском EQ и обрнуто.
- **Успех у животу, као и школски успех не зависи од IQ –а,** која углавном мери академска постигнућа.
- Јер академска интелигенција, суштински не припрема за недаће, које наилазе са животним променама.
- Високи IQ није гаранција успеха, угледа или среће у животу. **Наше школе и култура се ослањају на академске способности,** занемарују EQ или низ особина које увелико утичу на нашу судбину.

Емоционални живот је предмет који се, који се подједнако као математика или читање , може савладати са мање или више успеха и укључује **особени низ способности**, као што су:

- **Самосвест** – препознавање осећања у тренутку када се појаве – представља темељ емоционалне интелигенције.
- **Сократов савет** „Спознај самог себе“ јесте основна порука емоционалне интелигенције. Свест о емоцијама јесте основна емоционална способност на којој се све остале заснивају.
- Немогућност да препознамо наша права осећања (алекситимија)

- **Емоционална саморегулација** - управљање емоцијама - овладавање расположењима (брже се опорављају од животних немира и падова). Ова способност се заснива на самосвести.
- Људи којима недостаје ова способност, стално морају да се боре са осећањема огорчености и мучнине.
- **Самомотивација и оптимизам** – надмоћна мотивација, заједно са надом су предсказатељи академског успеха и успеха у животу.
- Јер **успех зависи највише од спремности да се издржи пораз**. Охрабрује што оптимизам и нада као и немоћ и очај могу да се науче.

- **Емпатија** - саучествовање са другима; препознавање емоција код других.
- **Што боље познајемо сопствене емоције, вештије ћемо ишчитавати туђа осећања.**
- **Људи емоције ретко изражавају речима;**
- **Осећања се много више исказују другим знаковима: тон у гласу, покрет, израз лица...**
- **Невербални знакови су поруке емоционалног мозга.**

- **За успех је значајно достићи стање flooa – емоционална интелигенција највећег реда.**
- **То је врхунац овладавања емоцијама у циљу постизања успеха и учења.**
- **Током флоуа емоције на само што су заустављене и усмерене, него су и позитивне, снажне и усредсређене на одређени задатак.**
- ***Главно обележје флоуа је:***
- **Пажња је усмерена на задатак, свест је једнака са делањем.**
- **Флоу *нестаје* ако превише размишљамо о ономе што радимо , сама помисао „Ово предивно радим“ може да уништи осећање флоуа.**
- **То је стање заборављања за све око себе.**
- **Парадоксално, али ово стање можемо видети код *хиперактивне деце или код деце са АДД-ом, за ствари које су им интересантне.***

- **У нашим школама недостаје емоционална писменост, дошло је до *пада емоционалне умешности* у односу на 70-их и 80-их година у целом свету. Према подацима родитеља и наставника деца подбацују у следећем:**
- **Повученост или социјални проблеми**: више воле да буду сама, тајновита су, већином нису добре воље, несрећна су, превише зависна, недостаје им енергија.
- **Анксиозност и депресија**: усамљени су, имају мноштво брига и страхова, теже да буду савршена, осећају да нису вољена, нервозна су, тужна и депресивна.
- **Проблеми у мишљењу и концентрацији**: нису у стању да се усредсреде и да буду мирна, реагују пре него што промисле, сувише су нервозна да би се концентрисала, лоше обављај школске задатке, нису и стању да промене начин мишљења.
- **Деликвентност или агресивност**: проводе време са проблематичном децом, лажу и варају, лоше се опходе према другима, свадљива су, захтевају пажњу, уништавају туђе ствари, непослушна су код куће и у школи, тврдоглава су и ћудљива, сувише говоре, ругају се, имају тежак карактер.

Ниједно дете није лишено ризика.

Постоје на западу приватне школе које се баве **емоционалном писменошћу**, где се уче емоционалне и социјалне вештине, у оквиру превентивних програма, као што су:

- **контрола нагона,**
- **савладавање беса и**
- **изналажење креативнијих решења за друштвене проблеме.**

Ови часови некимма могу да изгледају безлично, мање више као решење драматичних проблема, док се не формирају у мозгу чврсти обрасци које треба применити у тренуцима фрустраца, бола, притисака.

